

Recycling verkoopt klimaatwinst minder goed aan samenleving dan landbouw- en energiesector

Mais, graan en koolzaad zijn de belangrijkste Europese grondstoffen voor de eerste generatie biotransportbrandstoffen. Het was 'groen' en dus per definitie goed. Later kwamen daar suikerriet en palmolie uit het zuiden bij. Het bewustzijn dat het Westen haar honger naar energie stilde met voedsel van de Derde Wereld kreeg pas later vorm. In het belang van het milieu kiezen voorstanders van biobrandstof nu op grote schaal voor hout. Maar ook die voorkeur heeft een schaduwzijde. Ir. Geert Bergsma, thomaleider biomassa bij CE Delft, zet in deze bijdrage voorstanders aan het denken en stelt ook de willekeur van de overheid om bepaalde zaken wel, en andere niet te subsidiëren aan de kaak.

"Die eerste generatie biobrandstoffen leek veelbelovend. Maar willen wij kunnen voldoen aan de ambitieuze EU-doelstellingen om in 2020 een tiende van de benzine en diesel uit biobrandstof te laten bestaan, dan leidt dat tal van ongewenste bijeffecten. Alleen al voor ons land betekent dit namelijk dat wij 20% van de landbouwgrond moeten reserveren voor het verbouwen van energiegewassen. Dit gaat dan wel ten koste van andere teelten. Door deze verdringing moeten wij meer voedsel gaan importeren. In het buitenland leidt dit tot het omzetten van natuur in landbouwgrond. En dat leidt weer tot extra broeikasgasemissies en aantasting van biodiversiteit. Het stimuleren van biobrandstof heeft dus een duidelijke schaduwzijde. In het Europese Parlement wordt de roep om de doelstelling, wat betreft het gebruik van biobrandstoffen, te herzien steeds sterker.

Zonnespiegelcentrale

Meer heil is te verwachten van zonne-energie. Nu al levert een hectare met zonnepanelen 200 keer zoveel energie als een hectare bebouwd met energiegewassen. Zelfs kernenergie of een kolencentrale met CO₂-opslag scoren in enquêtes waarin consumenten gevraagd wordt naar effectieve oplossingen tegen het klimaatprobleem hoger dan biobrandstof. Biobrandstof moeten we heel voorzichtig inzetten. Eigenlijk is alleen ethanol uit suikerriet een redelijke optie.. Dit bewustwordingsproces heeft daarentegen wel voor een positieve ontwikkeling gezorgd. We zijn ons namelijk meer en meer bewust van het belang om landbouwgronden op een juiste manier te gebruiken.

Ir. Geert Bergsma: "Wereldwijd draagt ontbossing en verlies aan oerbossen elk jaar meer bij aan de uitstoot van koolstof dan de transportsector!"

Koolstof opslag in de bodem

Het koolstofgehalte wordt gezien als een belangrijke indicator voor de bodemkwaliteit. Voor het filteren en bufferen van schadelijke stoffen en de waterhuishouding is de hoeveelheid organische stof van cruciaal belang. Omzetten van natuur met grote hoeveelheden koolstof in de bodem naar landbouwgrond of plantagegrond met veel minder koolstof in de bodem is voor het klimaat heel ongunstig. Wereldwijd draagt ontbossing en verlies aan oerbossen elk jaar meer bij aan de uitstoot van koolstof dan de transportsector!

Over het gebruik van hout is nu een discussie gaande in de milieuwereeld. Op zich is het zo dat ook houtproductiebossen behoorlijke hoeveelheden koolstof vasthouden in bomen en in de bodem maar in vele gevallen is dit toch minder dan in een natuurlijk bos. Houtgebruik is daarmee veel minder kwalijk voor het klimaat dan landbouw gewas-

sen maar volledig klimaatneutraal is het waarschijnlijk ook niet.

Recycling

De manier hoe je milieukundig het gebruik van vers hout beoordeeld is ook van invloed op hoe recycling in berekeningen scoort. Op dit moment is het zo dat de productie van nieuw papier in Zweden behoorlijk veel energie nodig is maar hiervoor wordt bio-energie ingezet in de vorm van resten van de bomen die niet gebruikt worden voor papier. Recyclen van papier in Nederland kost minder energie maar de energie die ge-

bruikt wordt is fossiel (aardgas of kolen). Als het gaat om energiegebruik dan is papierrecycling duidelijk een stuk beter. Als je alleen kijkt naar CO₂-emissie en hout als neutraal beschouwd is recycling niet beter. Om hier beter in-

zicht in te krijgen is het zaak om de koolstofhuishouding van de papierbossen beter in kaart te hebben. Tot die tijd is een pragmatisch oplossing om energiegebruik en klimaatemissie gewogen

mee te nemen en zo gerekend is recycling van papier de beter optie.

Subsidie voor sommige klimaatmaatregelen en andere niet

Als het gaat om recycling valt mij op dat recycling maatregelen vrijwel geen klimaatsubsidie weet binnen te halen. Vooral de energiesector is er goed in om voor duurzame energie maar ook het stoken van hout subsidies te verkrijgen. Recycling van materialen als aluminium, kunststof maar ook hout is vaak minsten zo klimaatvoordelig maar hiervoor zijn veel minder subsidies beschikbaar. Waarschijnlijk komt dit door de traditie in de sectoren. De energiesector was gewend om als nutssector voor alle extra activiteiten subsidie van de overheid te

ontvangen. Marktsectoren als de recycling industrie hebben deze traditie niet en komen er nu lastig tussen.

Wonen, ook veel aandacht voor energie en minder voor materialen

Wie een woning wil verkopen, heeft vandaag de dag een energielabel nodig. Verder komt er ook weer subsidie om energie te besparen. Heel erg goed maar weinigen zullen zich echter realiseren dat de bouw van een woning dikwijls meer CO₂ oplevert dan gedurende de gehele levensduur van de woning. Reductie door een andere bouwwijze, bijvoorbeeld meer houtskeletbouw, is ook een interessant optie. Maar ook hier blijven stimulerende prikkels achterwege. Ook het op grote schaal inzetten van hergebruikte bouwmaterialen of secundaire bouwstoffen heeft een positief effect, maar wordt niet beloond. Om klimaatproblemen tegen te gaan is het hoog tijd om ook aan dit soort oplossingen te denken. De recycling industrie kan haar klimaatwinst duidelijk beter gaan verkopen.